

ROZDZIELNOŚĆ MAJĄTKOWA USTANAWIANA PRZEZ SĄD

Fundacja TAURUS

Kiedy powstaje rozdzielnosc majątkowa?

Ustrój rozdzielnosci majątkowej powstaje:

- w razie ustanowienia rozdzielnosci majątkowej przez sąd,
- w razie orzeczenia przez sąd separacji między małżonkami,
- w razie ogłoszenia upadłości konsumenckiej dłużnika pozostającego w ustroju wspólności majątkowej ze swoim małżonkiem,
- w razie orzeczenia przez sąd ubezwłasnowolnienia całkowitego lub częściowego wobec jednego z małżonków,
- w przypadku zawarcia umowy o ustanowieniu rozdzielnosci majątkowej u notariusza.

CO TO JEST ROZDZIELNOŚĆ MAJĄTKOWA?

ISTOTĄ ROZDZIELNOŚCI MAJĄTKOWEJ JEST TO, ŻE KAŻDY Z MAŁŻONKÓW Z CHWILĄ USTANOWIENIA TEGO USTROJU MAJĄTKOWEGO GROMADZI WYŁĄCZNIE SWÓJ MAJĄTEK OSOBISTY.

W TAKIM PRZYPADKU MĄŻ I ŻONA SAMODZIELNIE DYSPONUJĄ I ZARZĄDZAJĄ SWOIM MAJĄTKIEM.

Z chwilą zawarcia małżeństwa z mocy prawa między małżonkami powstaje ustrój wspólności majątkowej – oznacza to, że małżonkowie wspólnie gromadzą swój majątek przez cały czas trwania tej wspólności. Istnieje możliwość zmiany ustroju majątkowego jaki obowiązuje między małżonkami np. poprzez ustanowienie rozdzielności majątkowej. Istotą rozdzielności majątkowej jest to, że każdy z małżonków z chwilą ustanowienia tego ustroju majątkowego gromadzi wyłącznie swój majątek osobisty. W takim przypadku mąż i żona samodzielnie dysponują i zarządzają swoim majątkiem. Bardzo często małżonkowie wspólnie decydują, że chcą aby taki ustrój obowiązywał w ich małżeństwie i w tym celu udają się do kancelarii notarialnej. W takim przypadku wspólność majątkowa będzie obowiązywała od daty zawarcia umowy o ustanowieniu rozdzielności majątkowej przed notariuszem. Nie można w ten sposób ustanowić rozdzielności ze skutkiem wstecznym.

Jeśli przyszli małżonkowie jeszcze na etapie przed zawarciem małżeństwa wspólnie zdecydują, że w ich związku nie będzie obowiązywała wspólność majątkowa, to mogą zawrzeć umowę o ustanowieniu rozdzielności nawet przed swoim ślubem. Umowa będzie obowiązywać od momentu zawarcia małżeństwa.

W sytuacji gdy nie ma możliwości polubownego załatwienia sprawy u notariusza to należy rozważyć drogę sądową.

Art. 52 § 1 KRO stanowi, że z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać ustanowienia przez sąd rozdzielności majątkowej. Zgodnie ugruntowanym stanowiskiem orzecznictwa *„występująca w art. 52 § 1 k.r.o. klauzula "ważnych powodów" ma charakter elastyczny i pozostawia sądowi meriti szeroki margines swobody, wymagający subiektywnej i zindywidualizowanej oceny w każdej sprawie. Sama okoliczność istnienia między małżonkami separacji faktycznej nie przesądza o zasadności ustanowienia rozdzielności majątkowej, przy czym nie każda postać separacji faktycznej może stanowić ważny powód ustanowienia rozdzielności majątkowej”* [postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 grudnia 2020r. III CSK 64/20]. Wynika z tego, że w każdym przypadku sąd analizuje sprawę indywidualnie pod kątem ziszczenia się przesłanek do przymusowego ustanowienia między małżonkami ustroju rozdzielności majątkowej. Musi istnieć między małżonkami taki stan, że nie ma możliwości wspólnego podejmowania decyzji ekonomicznych czy zarządzania wspólnym majątkiem.

Przykłady „ważnych powodów” do ustanowienia rozdzielności majątkowej:

- długotrwała separacja faktyczna małżonków, która czyni niemożliwym wspólny zarząd majątkiem wspólnym (np. brak kontaktu lub utrudniony kontakt z drugim małżonkiem),
- małżonek zaciąga zobowiązania i trwoni majątek,
- małżonek nie współdziała w zarządzie majątkiem wspólnym (np. jeden z małżonków samodzielnie podejmuje decyzje w sprawach majątku wspólnego - sprzedaje rzeczy ruchome bez zgody i wiedzy drugiego małżonka).

Czy zawsze separacja faktyczna jest wystarczającym powodem do orzeczenia rozdzielności majątkowej przez sąd?

W przypadku tzw. separacji faktycznej (czyli gdy formalnie małżeństwo istnieje, ale w rzeczywistości małżonkowie już razem nie mieszkają i nie prowadzą wspólnego gospodarstwa domowego) nie zawsze dojdzie do orzeczenia przez sąd rozdzielności majątkowej. Sam fakt, że małżonkowie żyją oddzielnie nie jest wystarczający by sąd uwzględnił pozew. Między małżonkami musi istnieć taki stan, że dalsze pozostawanie małżonków we wspólności majątkowej poważnie naruszy interes majątkowy jednego z nich.

Postępowanie sądowe w sprawie o ustanowienie rozdzielności majątkowej:

Postępowanie wszczyna wystąpienie do sądu z powództwem tzn., że jeden z małżonków musi pozwać swojego męża lub żonę. Pozew będzie przez sąd sprawdzony pod względem spełnienia wymogów formalnych (weryfikacja dotyczy tego czy pismo procesowe jest prawidłowo sporządzone, czy jest wniesiona opłata sądowa). Pozew w sprawie o ustanowienie rozdzielności powinien odpowiadać warunkom pisma procesowego zgodnie z art. 126 KPC w zw. z art. 187 KPC. Jeśli w pozwie będą jakieś braki to sąd wezwie powoda do ich uzupełnienia w terminie 7 dni od daty doręczenia pisma sądowego. Gdy pozew jest poprawny i nie ma błędów lub braków formalnych to sąd zarządzi doręczenie odpisu pozwu drugiej stronie postępowania i zobowiąże ją do złożenia odpowiedzi na pozew, w terminie co najmniej 14 dni.

Pozew podlega opłacie sądowej w wysokości 200 zł.

Pozew o ustanowienie rozdzielności majątkowej należy kierować do sądu rejonowego – bez względu na wartość przedmiotu sporu. Sądem miejscowo właściwym będzie sąd rejonowy, w którego okręgu małżonkowie mieli ostatnie miejsce zamieszkania, jeżeli choć jedno z nich w okręgu tym jeszcze ma miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu. Z braku takiej podstawy wyłącznie właściwy jest sąd miejsca zamieszkania strony pozwanej, a jeżeli i tej podstawy nie ma - sąd miejsca zamieszkania powoda.

Rozdzielność majątkowa powstanie z dniem oznaczonym w wyroku ustanawiającym rozdzielność i jest co do zasady dzień wytoczenia powództwa.

W wyjątkowych wypadkach sąd może ustanowić rozdzielność majątkową z dniem wcześniejszym, w szczególności, jeżeli małżonkowie żyli w rozłączeniu. Strona, która się domaga ustanowienia rozdzielności majątkowej z datą wsteczną musi udowodnić przed sądem, że przesłanki do ustanowienia rozdzielności istniały jeszcze zanim skierowano pozew do sądu (np. między małżonkami od kilku lat trwał stan zupełnego i trwałego rozkładu pożycia małżeńskiego, czyli istniały przesłanki do orzeczenia rozwodu). Sąd ma w takim przypadku zadanie by starannie przeanalizować jaki skutek wywoła ustanowienie rozdzielności majątkowej wstecz w kontekście interesu rodziny czy ewentualnego pokrzywdzenia wierzycieli. Z tych powodów orzeczenie rozdzielności majątkowej z datą wsteczną może mieć miejsce tylko w wyjątkowych przypadkach.

Z pozwem o ustanowienie rozdzielności majątkowej przez sąd może wystąpić również wierzyciel jednego z małżonków.

Więcej informacji na stronie: www.poradyprawne-taurus.pl

Informator został przygotowany w ramach realizacji przez Fundację TAURUS zadania publicznego w zakresie prowadzenia nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, bezpłatnej mediacji oraz edukacji prawnej w Poznaniu w 2023r.

Zadanie publiczne jest finansowane ze środków budżetowych Miasta Poznania.

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI
www.ms.gov.pl

POZnań*